

רעפ 74835-05-25 - אופיר אפיק לוי נ' מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 74835-05-25

לפני: כבוד השופט חאלד כבוב

המבקש: אופיר אפיק לוי
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשה למתן רשות לערער על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופטים (סג"נ) י' עדן, נ' אבו טהה ו-ע' כהן) בעפ"ג 32792-10-24 וע"פ 40853-11-24 מיום 14.05.2025; בקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש:

החלטה

בקשה למתן רשות לערער על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד סגן הנשיא י' עדן והשופטים נ' אבו טהה ו-ע' כהן) בעפ"ג 32792-10-24 וע"פ 40853-11-24 מיום 14.05.2025. בגדרו, התקבל ערעור המשיבה על גזר הדין של בית משפט השלום לתעבורה באשדוד (כבוד השופטת, סגנית הנשיא ה' אזולאי אדרי) בגמ"ר 4281-04-19 מיום 26.09.2024, ונדחה ערעור המבקש על הכרעת דינו מיום 18.01.2024.

תמצית השתלשלות העניינים

1. מכתב האישום עולה, כי ביום 11.01.2018 המבקש נהג ברכבו הפרטי במהירות של 60 קמ"ש לכל הפחות, בעודו שיכור ובגופו ריכוז של 47 נ"ג/מ"ל של חומצת חשיש, עת התנגש במנוח, בן כ-67 שנים, כאשר זה חצה את הכביש בתחומו של מעבר החצייה. נוכח האמור יוחסו למבקש עבירות של גרימת מוות בנהיגה רשלנית; אי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חציה; ונהיגה בשכרות.

2. במענה לכתב האישום, כפר המבקש בכל המיוחס לו. בקצרה יתואר, כי המבקש טען שהתאונה

התרחשה לאחר תחום מעבר החצייה, כאשר המנוח 'הפתיע' אותו. כן נטען, כי לא הוכח שניתן היה למנוע את התאונה; כי הזירה זוהמה ולעוד מחדלי החקירה. בהקשר אחרון זה, נטען כי לא ניתן היה להוכיח שנהג בשכרות בשל כך שהמעבדה, אשר טיפלה בבדיקת הדם שנלקחה ממנו על-מנת להוכיח את יסוד השכרות, פעלה בניגוד לנהלים לצד כשלים נוספים בעבודת המעבדה.

3. בהכרעת הדין, קבע בית משפט לתעבורה ממצאים עובדתיים שונים הנוגעים בין השאר למהירות נסיעת הרכב; מיקום המנוח בזמן התאונה; מיקום התאונה; ושדה ראיית המבקש בעת התאונה. ממצאים אלו יחדיו הביאוהו לכלל מסקנה כי אילו היה המבקש נוהג במהירות סבירה התאונה הייתה נמנעת, ולמצער, אם היה המבקש בולם את הרכב עם תחילת ירידת המנוח אל הכביש, היה נוצר סיכוי ממשי למניעת התוצאה הקטלנית. כן נקבע בהתבסס על חוות דעת טוקסיקולוגית, כי המבקש נהג בשכרות - עם זאת, נקבע כי אין קשר סיבתי בין קרות התאונה לבין נהיגת המבקש בשכרות. עוד נקבע בהקשר זה, נוכח טענות המבקש, כי תקנה 169ח לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה), הקובעת תנאים לכך שבדיקה של דוגמת דם במעבדה תהיה ראייה קבילה בבית המשפט, חלה גם ביחס לבדיקה להימצאותם של סמים. בפרט נקבע, כי בהתבסס על תקנה 169 הנ"ל, המעבדה פעלה בהתאם לנהלים וכי המבקש לא הצביע על פגם כלשהו, מעבר לחשש ספקולטיבי לכל היותר, בשרשרת הראייתית הקשורה לדגימת הדם. נוכח האמור, הורשע המבקש בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. יצוין, שבית המשפט נתן דעתו לפגמים שנטען לגביהם בעבודה המעבדה, וקבע כי פגמים אלה, אינם משליכים על הקביעה לפיה הוכח שהמבקש נהג בשכרות.

לשם שלמות התמונה יצוין, כי לאחר שניתנה הכרעת הדין, המבקש עתר לבית המשפט לביטולה עקב כניסתה של הנחיה חדשה של מדור תאונות דרכים לתוקף, בחודש אפריל לשנת 2024. לשיטת המבקש, על-פי ההנחיה החדשה "נקבעו זמני תגובה ארוכים יותר מהזמנים שהיו מקובלים עד אז. הכרעת הדין ניתנה קודם לכן [...] ומטבע הדברים ההנחיה דלעיל לא נלקחה בחשבון". לאחר שהתקבלה תגובת המשיבה בעניין, ביום 14.07.2024 בית משפט לתעבורה דחה את הבקשה. זאת, משום שהשינוי לגבי זמני תגובת הנהג לא משנה את מסקנת בית המשפט במקרה דנן.

4. בהמשך, ובהתאם להוראת בית המשפט, הוגש תסקיר שנערך על-ידי שירות המבחן בעניינו של המבקש. בתסקיר פורט על אודות נסיבותיו האישיות של המבקש, ובין היתר שעקב התאונה אובחן המבקש כמתמודד עם פוסט טראומה. כן, התייחס שירות המבחן לחומרת העבירות ותוצאותיהן הטראגיות. שירות המבחן נתן דעתו להיעדרו של עבר פלילי, היותו בעל שתי הרשעות תעבורה קודמות, והצער והכאב שהביע המבקש על תוצאות התאונה. בסופו של דבר, שירות המבחן בא בהמלצה על הטלת עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות לצד ענישה נלווית.

5. ביום 26.09.2024 ניתן גזר הדין. תחילה נקבע, כמצוות תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, כי יש לקבוע מתחמי ענישה נפרדים. זאת, מכיוון שלא קיים קשר סיבתי בין קרות התאונה לבין הנהיגה בשכרות. באשר לעבירות הקשורות בתאונה נקבע, כי בנסיבות המקרה רף הרשלנות של המבקש הוא בינוני-גבוה. לפיכך, ובהתחשב בערך החברתי המוגן ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה,

ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר בפועל לתקופה בת 6 חודשים, שיכול וירוצה בעבודות שרות ועד, למאסר מאחורי סורג וברח לתקופה בת 15 חודשים; רכיב של פסילה בפועל לתקופה בת 5 שנים ועד לתקופה בת 15 שנים; רכיב של מאסר מותנה שתקופתו נעה בין 6 חודשים לבין 12 חודשים; פסילה על תנאי; פיצוי למשפחת המנוח וקנס שיכול ויתבצע איזון עם רכיב הפיצוי. בעת קביעת המתחם הנוגע לעבירת הנהיגה בשכרות, נקבע כי בהיעדר קשר סיבתי בין קרות התאונה לבין הנהיגה בשכרות, רף הרשלנות של המבקש אינו מן הגבוהים - לפיכך, מתחם העונש ההולם הוא פסילה בפועל בת 24 חודשים, מאסר על תנאי, פסילה על תנאי וקנס.

6. בכל הנוגע לקביעת עונשו של המבקש בתוככי המתחם, בית המשפט לתעבורה נתן דעתו לעובדה שהמבקש קיבל אחריות על מעשיו כמו גם למצבו הנפשי והרפואי; לעובדה כי המבקש משרת באופן רצוף במילואים החל מיום 07.10.2023 - פרוץ מלחמת 'חרבות ברזל'; וכן לחלוף הזמן מהתאונה. בסופו של יום נגזרו על המבקש עונשים כדלהלן:

בגין העבירות הקשורות בתאונה הוטלו על המבקש 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות; שנת מאסר על תנאי לתקופה 3 שנים מהיום בו יותר לו לשוב ולנהוג; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה בת 4 שנים, בניכוי 90 ימי הפסילה המינהלית שריצה; פיצוי למשפחת המנוח בסך של 5,000 ש"ח; פסילה על תנאי לתקופה בת שנה למשך 3 שנים.

בגין נהיגה בשכרות פסילה בפועל בת 24 חודשים; מאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים למשך 3 שנים; פסילה על תנאי לתקופה בת 6 חודשים למשך 3 שנים; קנס בסך של 1,000 ש"ח.

7. דעתם של הצדדים לא נחה והוגשו ערעורים מזה ומזה. המבקש ערער על דבר הרשעותיו ולחלופין ביקש לדחות את ערעור המשיבה, שנסוב על קולת עונשו.

8. לאחר שעין בחומר הרלוונטי, ושמע את טענות הצדדים, הגיע בית משפט קמא לידי מסקנה שדין ערעור המבקש על הכרעת הדין להידחות וערעור המשיבה להתקבל.

ראשית הובהר כי אין מקום להתערב בממצאים העובדתיים שקבע בית משפט לתעבורה, שמלמדים שהמבקש לא נהג כאדם מן היישוב וגרם למותו של המנוח בנהיגה רשלנית- ברף הגבוה. בית המשפט דחה את טענות המבקש בכל הנוגע לזמן התגובה, ואמר כי כלל אין צורך להידרש להן נוכח נסיבות המקרה. בית המשפט הוסיף כי "חישובי ה[מבקש] מובילים לתוצאה אבסורדית לפיה אפילו בנסיבות אידיאליות, כפי שהיה במקרה זה [...] לא ניתן למנוע תאונה במעבר החציה. תוצאה זו אינה סבירה [...]". בנוגע למחדלי החקירה הנטענים, נקבע כי חלקם אינם מחדלי חקירה כלל ואחרים אינם מחדלים משמעותיים שכתוצאה מהם קופחה הגנתו של המבקש ואין בהם כדי להשפיע על הגנתו. לעניין עבירת הנהיגה בשכרות נקבע שהכרעת בית משפט לתעבורה נסמכה על חומר ראיתי רב, שכלל בין היתר את הסברי המומחית שהכינה את חוות-הדעת, ואת דבריהם של עדים נוספים הרלוונטיים לעניין. בתוך כך נקבע, כי "קביעת בית משפט קמא נכונה נוכח חזקת תקינות המעשה המינהלי, ואם

ביקש ה[מבקש] לחלוק על המסד העובדתי עליו נסמכה המומחית, ד"ר שלמך, היה עליו לבקש לחקור את עובדי המעבדה שעל בדיקותיהם התבססה המומחית, ואין די בהעלאת טענות בעלמא. כפי שקבע בית משפט קמא, די בחוות הדעת הטוקסיקולוגית כדי להרשיע את ה[מבקש], אך בנוסף לכך, לצד חוות הדעת, עומדת הודאת ה[מבקש] לפיה צרך סם מסוכן מסוג קנביס, גם אם לטענתו כ-7 ימים לפני התאונה."

אשר לערעור המדינה על קולת העונש, שהתקבל כאמור לעיל. בית המשפט עמד על כך, כי ככלל כאשר מדובר בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, יש לגזור עונש של מאסר לריצוי בפועל נוכח הערך המוגן העליון של קדושת החיים, לצד שיקולי הרתעה. בנסיבות העניין, נקבע כדברים הללו:

"דרגת הרשלנות של ה[מבקש] הייתה גבוהה, מאחר שמדובר בתאונה שאירעה בתחום מעבר חצייה, תוך שה[מבקש] נסע במהירות מופרזת, לא האט את התקרב למעבר החצייה, לא בלם כאשר היה עליו להבחין במנוח ולא הבחין במנוח עד אשר פגע בו במהירות של 60 קמ"ש, למרות שבהתאם לתנאי הדרך היה עליו להבחין במנוח. אין בנסיבות האישיות של ה[מבקש] כדי להצדיק סטיה מרף הענישה הנדרש במקרה מעין זה, והענישה אשר הוטלה על ה[מבקש] נמוכה בשלושת המישורים - הן בעונש המאסר, הן במשך השלילה והן בפיצוי שנפסק למשפחת המנוח. הענישה שהוטלה על ה[מבקש] הייתה נמוכה גם אם היה מורשע רק בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית ועל אחת כמה וכמה כאשר בנוסף לכך הורשע בעבירה של נהיגה בשכרות, וזאת בנוסף לכך שה[מבקש] אינו מקבל אחריות על מעשיו, וגם לאחר שניתנה הכרעת הדין המשיך והעלה בערעור טענות מן הגורן ומן היקב".

נוכח האמור, ובכפוף לכלל לפיו ערכאת הערעור לא ממצה את הדין, הוחמר עונשו של המבקש כך שעונש המאסר בפועל הועמד על 12 חודשים; עונש הפסילה בפועל הועמד על 12 שנים; הפיצוי שנפסק למשפחת המנוח הועמד על 30,000 ש"ח. זאת, תוך שיתר רכיבי העונש הותרו על כנם.

בקשת רשות הערעור

9. המבקש לא השלים עם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ומכאן הבקשה שלפניי ולצדה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר. במסגרת הבקשה חזר המבקש על טענותיו לעניין הרשעתו והוסיף כי בית המשפט המחוזי שגה עת נעתר הוא לערעור המשיבה. עוד נטען, כי לא ניתן משקל מספק להימשכות ההליכים ולחלוף הזמן שלטענת המבקש, הסבו לו עינוי דין. כן נטען, כי בית המשפט המחוזי התעלם התעלמות מוחלטת מנסיבותיו האישיות של המבקש עת החמיר את עונשו.

דין והכרעה

10. ייאמר מיד, הגם שהמבקש הלן על דבר הרשעתו, הלכה למעשה לפניי בקשת רשות ערעור הנסובה על גזר-הדין ולא על הכרעת הדין; שכן, כאמור בבקשה, הסעד היחידי שמבוקש מבית משפט זה הוא קבלת הבקשה "כך שגזר הדין שהושת ע"י בית-המשפט לתעבורה, יוותר על כנו". מכאן לדיון.

11. לאחר עיון בבקשה ובחומר שצורף אליה, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות. הלכה היא עמנו כי בקשה לרשות ערעור ב'גלגול שלישי' שמורה אך למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או אי-צדק חמור שנגרם למבקש (ראו, למשל: רע"פ 5011/24 בן יהוד נ' מדינת ישראל (22.07.2024)). עוד נקבע, כי כאשר הבקשה נסובה על חומרת העונש, כבענייננו, לא תינתן רשות ערעור אלא כאשר העונש שנגזר על המבקש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת או הראויה בהתאם לנסיבות העניין (רע"פ 7578/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (01.11.2023)). יתרה מזאת, הלכה היא כי אין בהחמרת הענישה בין הערכאות כדי להצדיק, כשלעצמה, מתן רשות ערעור ב'גלגול שלישי' - זאת בכפוף לכלל לפיו ערכאת הערעור לא ממצה את הדין עם הנאשם (ראו והשוו לפסק הדין ברע"פ 4142/24 סרנדה נ' מדינת ישראל (22.12.2024)).

12. על רקע אמות המידה שפורטו לעיל, עיון בבקשה מלמד כי היא אינה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערעור, ודי בכך על מנת לדחותה.

13. טענותיו של המבקש - אינן חורגות מענייניו הקונקרטי; טענותיו ממוקדות, רובן ככולן, בחומרת העונש שקבעה ערכאת הערעור ולא עולה מהן כל שאלה בעלת חשיבות משפטית רחבת היקף. עיון בפסק דינו המפורט של בית המשפט המחוזי מעלה כי גם לא מתקיים כל עיוות דין בענייננו. מפסק הדין של בית המשפט המחוזי ניתן ללמוד כי העונש שהוטל על המבקש מתחשב במכלול השיקולים הרלוונטיים העומדים לזכותו. כך, למשל, ובניגוד לטרוניות המבקש, בית המשפט המחוזי התייחס לנסיבותיו האישיות, בכך שציין כי במסגרת גזר הדין בית המשפט לתעבורה שקל, בין השאר, את מצבו הנפשי של המבקש; את העובדה שהמבקש שירת במילואים; ואת חלוף הזמן שעבר מהתאונה - אף על פי כן, קבע בית המשפט המחוזי כי "אין בנסיבות האישיות של ה[מבקש] כדי להצדיק סטיה מרף הענישה הנדרש במקרה מעין זה". כן יצוין בהקשר זה, כי שתי הערכאות דלמטה נתנו משקל הולם לתסקיר המבחן שנערך בעניינו של המבקש. גם טענת המבקש ביחס לתחולת סעיף 169ח לתקנות ותחולתה של ההנחיה החדשה נידונו בהרחבה במסגרת הכרעת דין המפורטת והמנומקת של בית המשפט לתעבורה, ואף קיבלו התייחסות ונידונו בפסק הדין בערעור. קביעה זו נכונה אף לעניין טרוניית המבקש בדבר פגמים בשרשרת הראייתית בבדיקות המעבדה - מה גם, שטענותיו במישור זה תוקפות ממצאים שבעובדה אשר כידוע אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בהם, אלא בכפוף לחריגים ספציפיים, בייחוד ב'גלגול שלישי' (ראו למשל: רע"פ 30367-02-25 זועבי נ' מדינת ישראל (23.03.2025)). לא למותר לציין, שטענות אלו, ברובן, נוגעות להכרעת הדין ואינן בעלות נפקות ישירה על גזר הדין - וכאמור, בענייננו, עסקין בבקשת רשות ערעור על ההחמרה בגזר הדין.

14. סוף דבר, הבקשה נדחית, וממילא נדחית הבקשה לעיכוב ביצוע עונשו של המבקש. המבקש

יתייצב לריצוי מאסרו ביום 29.06.2025, כפי שהורה בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, כ' סיוון תשפ"ה (16 יוני 2025).

חאלד כבוב
שופט